

Museu Guggenheim de Bilbao

Museu Guggenheim

Documentació general

Catalogació:

Autor: **Frank O. Gehry (Toronto, 1929)**

Nom de l'edifici: **Museu Guggenheim de Bilbao**

Cronologia: **1991-1997**

Localització: **Bilbao**

Estil: **Deconstructivista**

Anàlisi material

Materials: **Pedra calcària, vidre i titani**

Frank O. Gehry va néixer a Toronto, Canadà, el 1929, però més tard adoptà la **nacionalitat nord-americana**. La seva família era d'origen jueu-polonès. Acabà els estudis d'arquitectura el 1954, i començà a treballar a **Los Angeles**, en un estudi d'arquitectura. Després estudià urbanisme a Harvard. El 1951, casat i amb dues filles, es traslladà a **París**, on durant un any estudià les obres de Le Corbusier i altres arquitectes europeus, i també les esglésies romàniques franceses.

Quan **tornà a Los Angeles el 1962** va obrir el seu propi despatx d'arquitectura, o començà a desenvolupar el seu **estil peculiar**, aconseguint reconeixement general.

La seva arquitectura és **impactant**, i feta sovint amb **materials inacabats**. De seguida fou reconegut per les **innovacions i formes peculiars** que dona als edificis que dissenya. En un mateix edifici hi incorpora **vàries formes geomètriques simples** que creen un corrent visual entre elles. La qualitat dels seus dissenys la trobem en el **joc de volums i en els materials de les façanes**, preferentment el **metall**. Al final dels anys vuitanta creà una arquitectura molt expressiva i personal unida a les teories deconstructivistes. **Gehry considera l'arquitectura un art**, l'edifici acabat ha de ser una obra d'art, **igual que una escultura**. Ha treballat per aconseguir això, però sense oblidar altres aspectes bàsics de l'arquitectura, com la **funcionalitat** de l'edifici o la **integració d'aquest al seu entorn**.

Deconstructivisme, també anomenat deconstrucció, és una escola arquitectònica nascuda a finals dels 80. És caracteritzada per la **fragmentació**, pel **disseny no lineal**, per la **manipulació de les superfícies de les estructures** i, aparentment, de la geometria no euclídea, com l'ús de **formes no rectilínies**, que s'usen per distorsionar o dislocar alguns dels principis elementals de l'arquitectura, com l'estructura i l'envoltura de l'edifici. L'aparença final dels edificis deconstructivistes es caracteritza per una impredecibilitat i un caos controlat. La seva base és el moviment literari també nomenat decostrucció.

Imperial War Museum Nord,
de Daniel Libeskind, a
Manchester.

És una mostra d'aquesta
arquitectura, consta de tres
volums corbs que
aparentment s'interposen.

Deconstructivismo, estilo arquitectónico contemporáneo atribuido a finales de la década de 1980 a diversos arquitectos estadounidenses y europeos.

El deconstructivismo arquitectónico nace en la exposición *Arquitectura deconstructivista* celebrada bajo la dirección de [Philip Johnson](#) y [Peter Eisenman](#) en el [Museo de Arte Moderno de Nueva York](#) en 1988 y debe su nombre a las referencias teóricas y formales realizadas, por una parte, al [constructivismo](#) ruso de entreguerras (citando algunas de las obras de [Alexandr Rodchenko](#) y [Vladimir Tatlin](#) por su carácter formal inestable) y por otra parte, a la filosofía de la [desconstrucción](#) ilustrada por los trabajos de [Jacques Derrida](#).

La coherencia de este movimiento resulta difícil de valorar si se comparan los trabajos presentados desde 1988 por arquitectos tan dispares como Coop Himmelblau, Peter Eisenman, [Frank Gehry](#), Zaha Hadid, [Rem Koolhaas](#) o incluso Bernard Tschumi. A pesar del importante esfuerzo de legitimación filosófica realizado, el deconstructivismo va abandonando rápidamente sus fundamentos teóricos para irse convirtiendo, al hilo de las numerosas publicaciones y exposiciones internacionales realizadas, solamente en un estilo arquitectónico influenciado principalmente por los trabajos de algunos arquitectos anglosajones. A comienzos de la década de 1990 se convierte para muchos en una fuente de inspiración orientada hacia un manierismo espacial atormentado con un gusto pronunciado por las *performances* constructivas del tipo *post-high-tech*. Desde la tendencia original de los arquitectos de la exposición de 1988, que deseaban un acercamiento de la práctica arquitectónica a las teorías estéticas, el deconstructivismo se ha ido agotando, convirtiéndose en una producción demasiado mediatizada y heteróclita.

Algunes obres de Frank O. Gehry

Museu d'Art Weisman

Vestíbul del D.G. Bank

Gehry Tower en Hanóver

Walt Disney Concert Hall

Centre Stata

Pavelló Pritzke

Casa Dansant de Praga

Anàlisi formal

Descripció

L'edifici està format per dos tipus de volums interconnectats: els **ortogonals**, recoberts de **pedra calcària**, i els **corbats i recargolats**, recoberts de **làmines de titani**. Tots es combinen i s'uneixen a través dels murs cortina de vidre, que donen transparència a l'edifici i relacionen interior i exterior.

Els murs "cortina de vidre" que uneixen l'interior amb l'exterior

Estructura formada per volums ortogonals recoberts de pedra calcària.

La complexitat matemàtica de les corbes que formen els materials obligà a Gehry a dissenyar-los per **ordinador** (programa CATIA, per al disseny d'avions)

Estructura formada pels elements corbats i recargolats coberts de làmines de titani.

Aquests pannells tenen un gruix de mig mil·límetre.

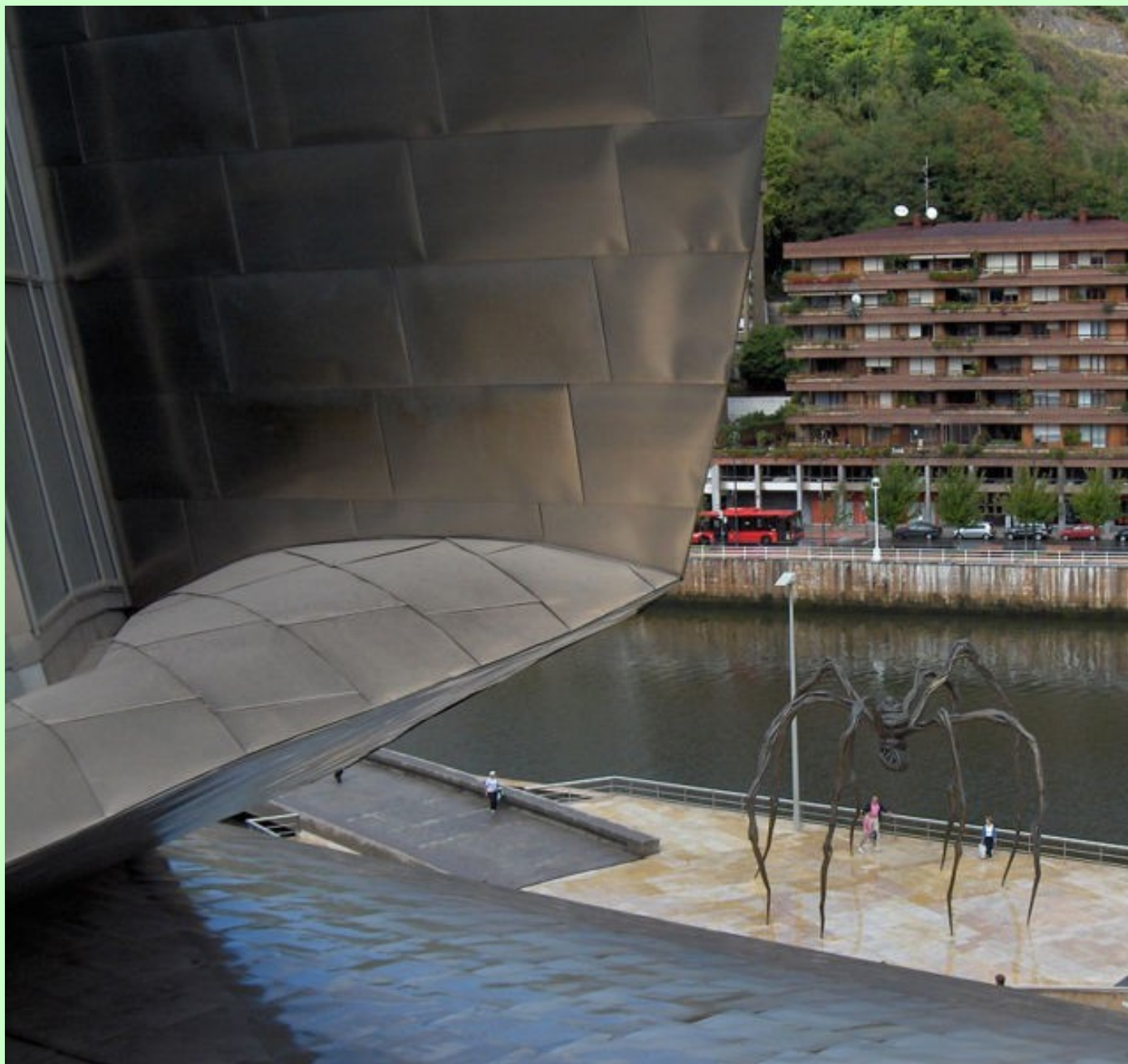
Puppy

Detall del
cobriment de
titani.

Cada peça té
una **forma**
única i exclusiva
per al lloc que
ocupa. També
totes estan
lleugerament
encoixinades
per adaptar-se
al seu lloc.
(Efecte
boatiné)

Façana nord. Marquesina exterior que cobreix la vidriera d'aquesta part, posterior, i que se sustenta en una gegantina columna de pedra.

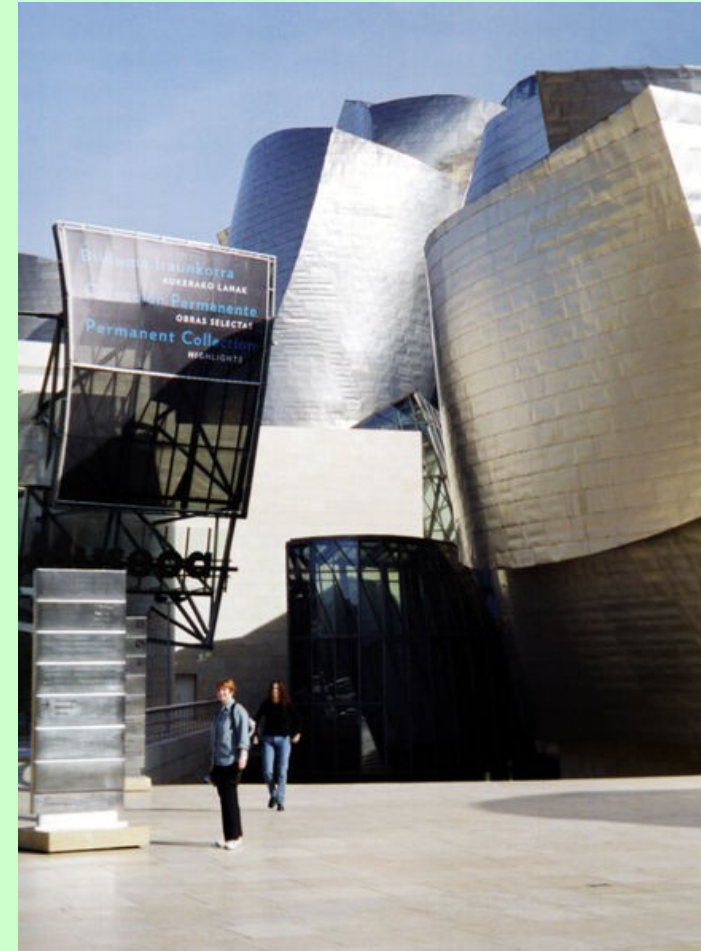

L'entrada principal, resolta a través d'una escalinata descendent que estalvia el desnivell respecte a la plaça, queda amagada, i així l'arquitecte aconseguix crear una visió global del conjunt, i no un únic punt focal dominant.

Entrada principal i escales

Museu Guggenheim vist des del centre urbà de Bilbao

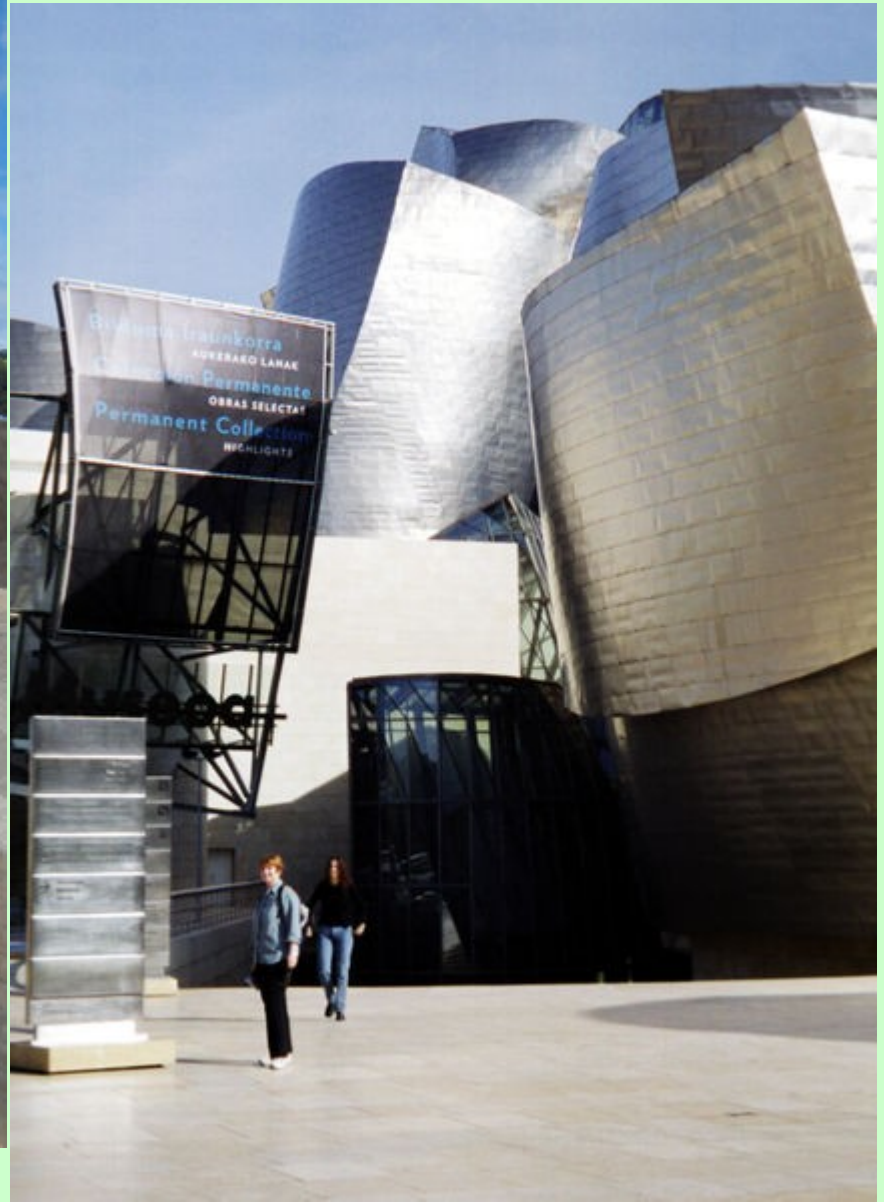

Cobertes i façana del museu es barregen entre si. La sinuositat de la coberta, de línies escultòriques, recorda una flor metàlica.

← Vista exterior de la zona més alta del museu i entrada

Zones de vidre per on entra
la llum a les diferents
galeries

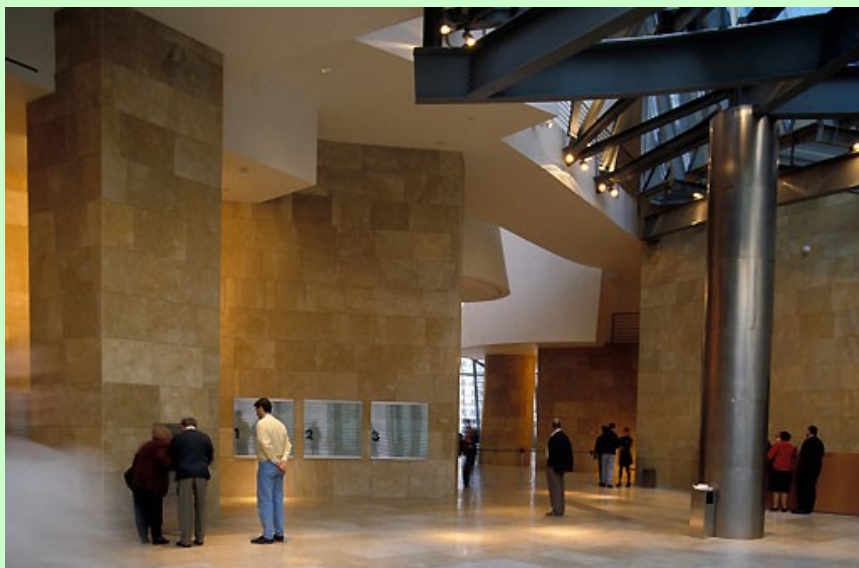

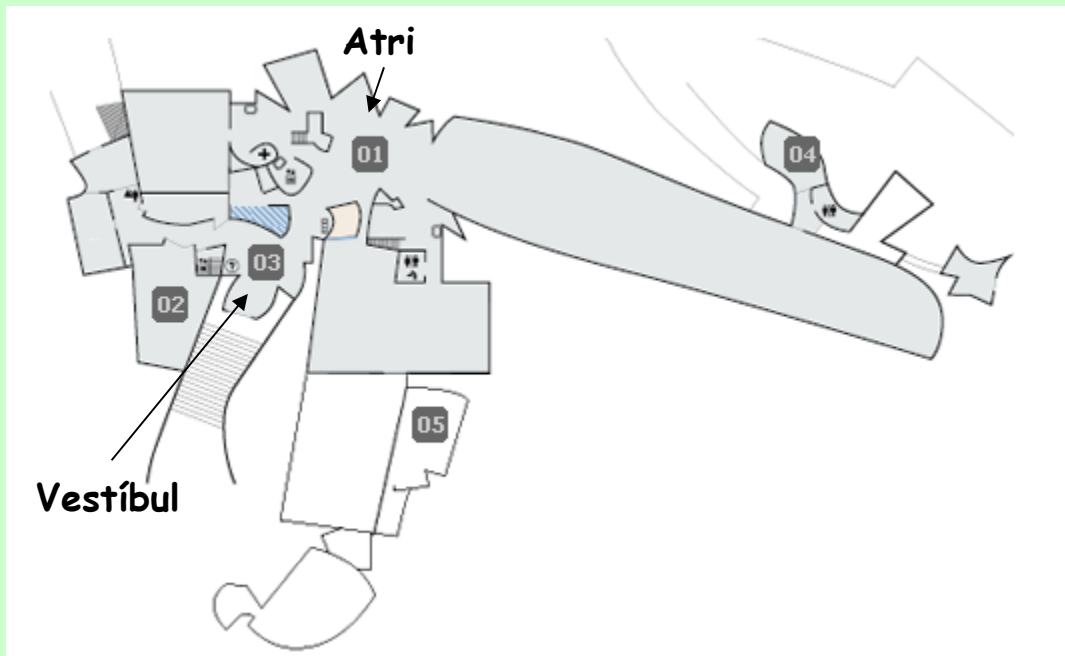

L'espai interior s'organitza a partir d'un gran atri de 50 metres d'alçada

Planta baixa: un cop passat el **vestíbul** s'arriba a l'**atri**, el qual és el cor del museu. Està il·luminat per una lluerna zenital en forma de flor de la que brolla una càlida llum.

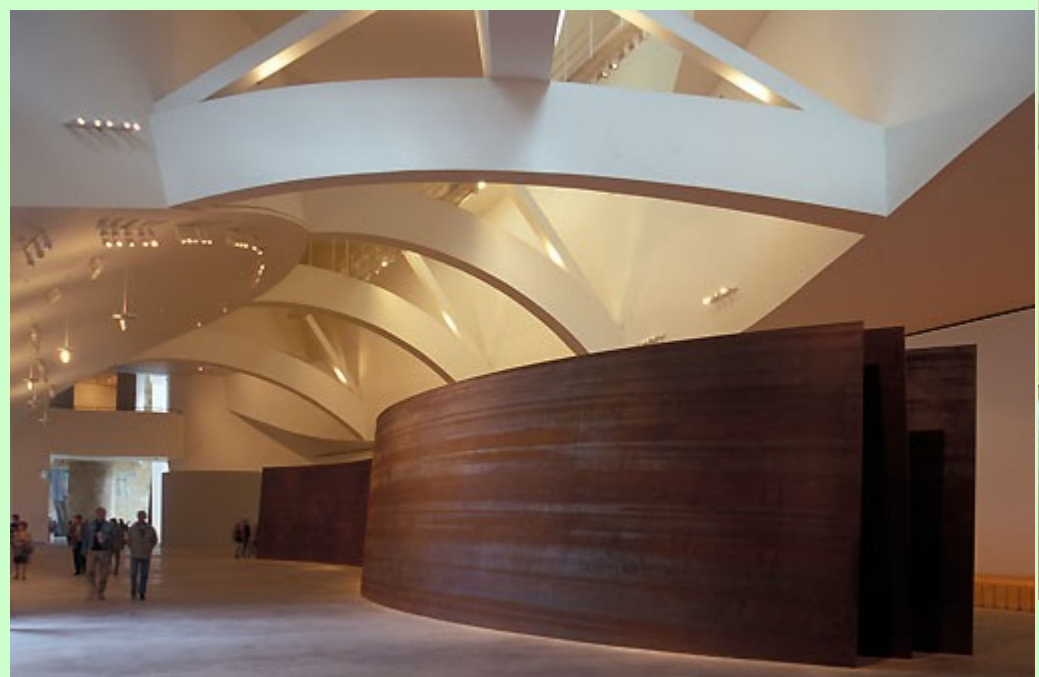
Al voltant de l'atri s'hi articulen els tres nivells de sales expositives, connectades amb passarel·les curvilínies, ascensors envidriats i torres d'escaleres.

La superfície expositiva total és de 11.000 m², distribuïts en **19 galeries**. D'aquestes sobresurt la **gran sala o sala del peix**, de 30 metres d'ample per 130 de llarg. Situada a la planta baixa té un gran espai lliure de columnes, cosa que permet acollir grans peces i suportar el seu gran pes.

De les 19 galeries, deu tenen planta ortogonal i aspecte clàssic, i nou planta irregular, generant espais interiors immensos, les formes dels quals venen marcades a l'exterior. La il·luminació de gairebé totes les sales és natural, zenital, a través de llurnes.

Els materials responen a la dualitat estructural: fusta per a les dependències convencionals i guix, cartró i ciment per a les irregulars.

L'entorn i integració urbanística

Es troba situat en un dels marges de la ria de Bilbao (Nervi3n), 16 m per sota de la cota de l'eixamplament de la ciutat. Aix3 fa que malgrat els seus 50 m d'alt, no sobrepassi l'alçada de les construccions circumdants de la ciutat.

Interpretació

El Guggenheim s'ha integrat totalment en el seu entorn, i ha servit com a eix vertebrador de la urbanització de la zona.

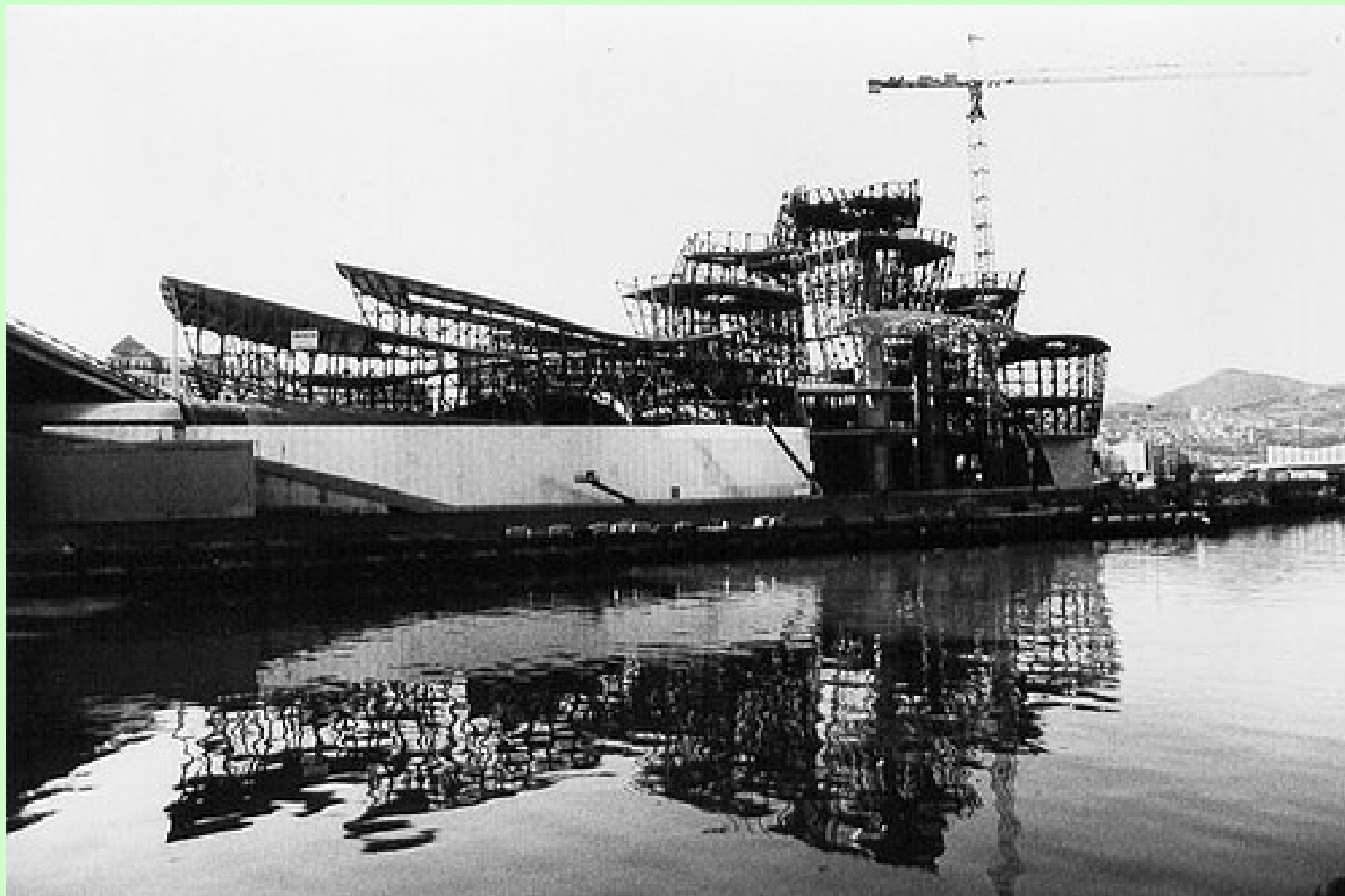

Torre del museu i pont de la Salve, construcció prèvia a la qual aquest s'hagué d'adaptar

Vista del Museu des del pont

El Guggenheim en construcció

El Guggenheim ha creat una zona extremadament bella, pel seu atractiu reflex a les aigües de la ria i el color metàl·lic del seus murs, que harmonitzen amb la tonalitat atmosfèrica de la ciutat. S'ha convertit en la imatge de Bilbao.

El museu Guggenheim de Nova York inaugurarà una era en la qual els museus mateixos es converteixen en obres d'art d'avantguarda. Ja no són només contenidors de cultura.

Gehry va afirmar, davant les reticències que la seva obra va generar:

“L'arquitectura i les arts plàstiques han de dialogar, l'art funciona sempre dins d'un context”

Funció, contingut i significació

El Museu Guggenheim de Bilbao és un dels diversos museus que la Fundació Salomon R. Guggenheim té per tot el món, i la seva funció és exposar a les seves sales obres d'art contemporani. Aquestes poden ser pròpies o d'exposicions temporals. Per a molts la millor obra d'art és el propi museu.

Vistes des del riu, les seves formes orgàniques s'han identificat amb un vaixell, com un homenatge a la ciutat portuària que és Bilbao. Els brillants panells exteriors recorden les escates d'un peix.

Models i influències posteriors

Gehry quan va construir la sala de concerts Walt Disney de Los Angeles el 1989 ja apuntava les bases estructurals i estètiques del Guggenheim de Bilbao, clarament vinculades a les teories deconstructivistes sorgides a a finals dels anys 80 del filòsof francès Jaques Derrida, centrades en la fragmentació de la forma.

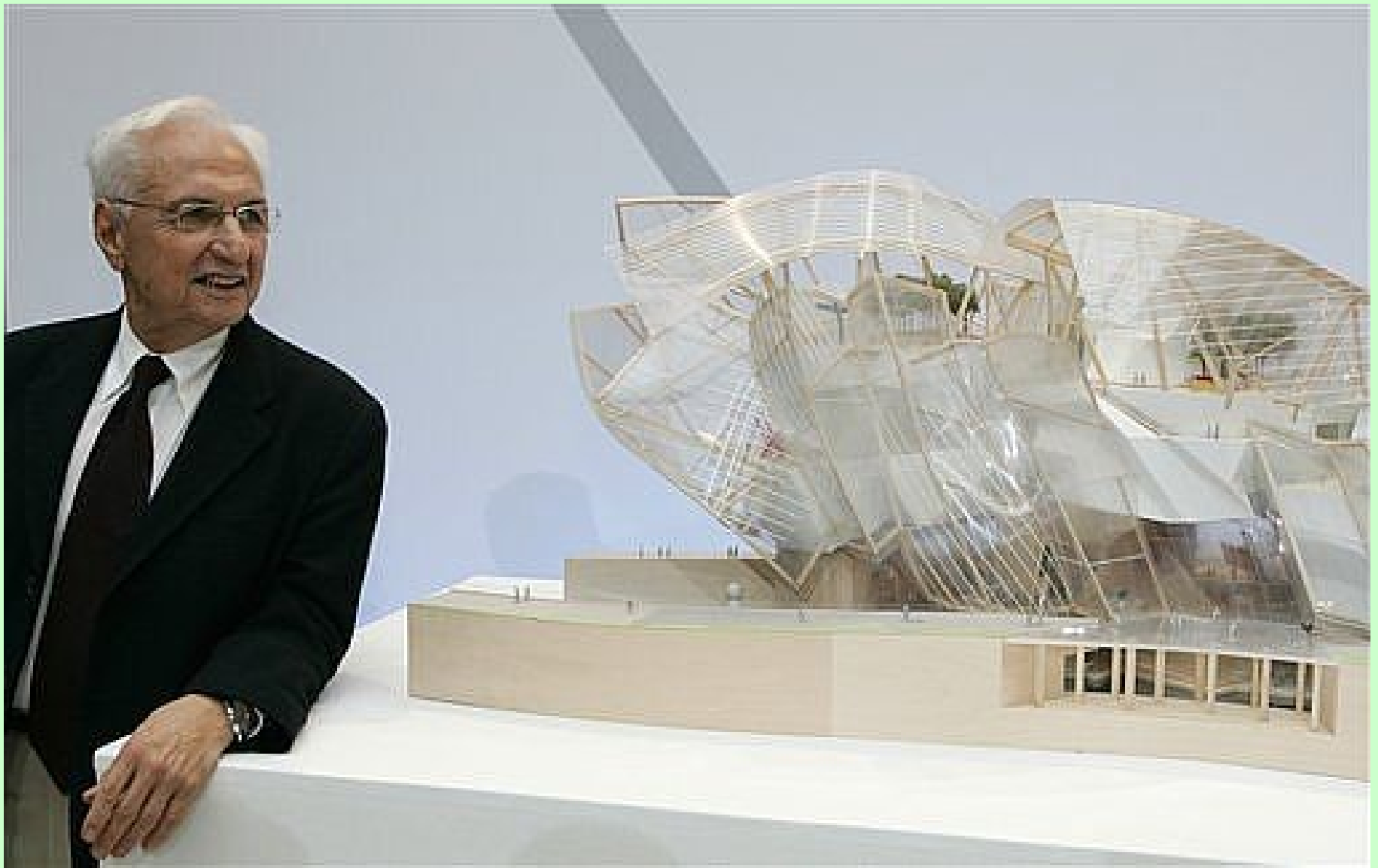

Frank O. Gehry va utilitzar un programa de simulació per ordinador per calcular les estructures necessàries per aguantar l'edifici, l'impacte ambiental i els costos totals, obrint noves portes a l'arquitectura utilitzant els avenços proporcionats per la tecnologia.

Frank O. Gehry davant l'hotel el Marques de Riscal, a Elciego, Àlava

Gehry davant el seu projecte de Museu d'Art contemporani de París finançat per la fundació Louis Vuitton